

Arbeidsprogram for Unge funksjonshemmede 2020-2021

Vedtatt på generalforsamlingen 3.november 2019

- 1 Unge funksjonshemmede er en interesseorganisasjon for 37 frivillige
2 ungdomsorganisasjoner, som til sammen har over 25 000 medlemmer. Siden 1980 har
3 Unge funksjonshemmede kjempet for deltakelse og likestilling for ungdom med
4 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer.
- 5 I dag er vi en sentral kunnskapsleverandør og samarbeidspartner for alle som jobber
6 med utdanning, arbeidsliv, helse, levekår og organisasjonsutvikling for unge med
7 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer.
- 8 Unge funksjonshemmede er partipolitisk uavhengig. Organisasjonen er demokratisk og
9 selvstendig, og har eget styre, eget regnskap og egne vedtekter.
- 10 Arbeidsprogrammet tar utgangspunkt i Unge funksjonshemmedes vedtekter og
11 prinsippprogram. Arbeidsprogrammet er uttrykk for medlemsorganisasjonenes felles
12 politiske og organisatoriske prioriteringer for 2020-2021, og definerer resultatmål og
13 suksesskriterier. I de politiske og organisatoriske prioriteringene inngår også
14 internasjonalt arbeid, kunnskapsinnhenting og -formidling, kommunikasjon og
15 driftsoppgaver.
- 16 Styret i Unge funksjonshemmede vil på grunnlag av vedtatt arbeidsprogram utarbeide
17 en handlingsplan, med enkelttiltak og retningslinjer for det løpende arbeidet.
- 18

19 **Interessepolitisk arbeid**

20 Unge funksjonshemmede vil jobbe for å innlemme hele vår politikk i den helhetlige
21 strategiplanen for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne og prioritere dette
22 arbeidet.

23 **Deltakelse og levekår**

24 Unge funksjonshemmede oppgir i mindre grad enn andre at de synes livet er
25 meningsfullt. Vi lever ikke livene våre kun på arbeid, skole og i helseinstitusjoner.
26 Mulighet til å delta i idretten, på fritidsaktiviteter, kulturarenaer og i demokratiske
27 prosesser er grunnleggende for mestring, sosialt nettverk og likestilling. Mange med
28 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer opplever store barrierer for deltakelse.

29 Ungdom med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer må sikres levekår og
30 mulighet til deltakelse i samfunnet på linje med andre. Ungdom med
31 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer skal oppleve frihet fra diskriminering.

32 Funksjonshemmedes rett til å leve selvstendige og likestilte liv på alle livets områder er
33 nedfelt i FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne
34 (CRPD).

35 Norge må oppfylle forpliktelsene i internasjonale konvensjoner om rettighetene til
36 personer med funksjonsnedsettelse, og jobbe for bedre levekår for ungdom med
37 funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom gjennom utviklingssamarbeid og på
38 internasjonale arenaer der Norge deltar.

39

40 **Prioriterte saker**

41 • Jobbe for å bryte ned barrierer knyttet til manglende universell utforming,
42 mangelfull digitalisering, hjelpemidler, transport og informasjon, som hindrer
43 deltakelse i idrett, kultur og andre fritidsarenaer for unge med nedsatt
44 funksjonsevne og kroniske sykdommer.

45

46 • Jobbe for at CRPD innlemmes i norsk lov, at tolkningserklæringene mot artikkel
47 12, 14 og 25 i konvensjonen blir fjernet, og tilleggsprotokollen om
48 individklageordning blir ratifisert. Jobbe for å redusere geografiske forskjeller i
49 oppfyllelse av rettigheter.

50

51

52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63

- Jobbe for at rettigheten til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) forskriftsfestes. Forskriften må vektlegge ordningen som et likestillingsverktøy, og sikre at man kan leve frie og selvstendige liv uansett hvor man bor. Kommunenes kompetanse om BPA må styrkes.
- Jobbe for å bygge ned barrierer for demokratisk deltakelse. Unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom skal ha like muligheter som andre til å være politisk aktive, og funksjonshemmede må sikres muligheten for reelt hemmelige valg og tilgjengelige stemmelokaler.

64 **Utdanning og arbeid**

65 For personer med funksjonsnedsettelse eller kroniske sykdommer, er utdanning enda
66 viktigere for å komme i jobb enn for andre grupper. Lavere utdanningsnivå eller ikke
67 fullført utdanning er hovedårsaken til at personer med funksjonsnedsettelse og kroniske
68 sykdommer i mindre grad deltar i arbeidslivet og i liten grad får økt inntekt etter fylte 30
69 år enn de fleste andre.

70 Å delta i arbeidslivet er viktig for å leve selvstendige liv, og gir mulighet til å bruke
71 evnene sine, bidra til samfunnet og inngå i et fellesskap på en arbeidsplass. Det er også
72 god samfunnsøkonomi å gjøre nytte av ressursene til ungdom med
73 funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom.

74
75

Prioriterte saker

- Jobbe for økt tilrettelegging av undervisning, læremidler og læringsmiljø i grunnskole, videregående opplæring og høyere utdanning. Dette innebærer å øke kompetansen om elever og studenters rettigheter blant elever, studenter og ansatte i skole og høyere utdanning.
- Jobbe for å bevare retten til spesialundervisning. Den medfølgende klageadgang må sikres, og rettigheten styrkes ved at brudd får konsekvenser. Jobbe for at spesialundervisning skal utformes og gis av kvalifisert undervisningspersonell, og at kompetanse om spesialpedagogisk metode kommer inn i lærerutdanningen.

85
86
87

88 • Jobbe for å fjerne den øvre aldersgrensen på 22 år og taket på tre års varighet for
89 utdanning som arbeidsrettet tiltak. Utdanning som arbeidsrettet tiltak må kunne
90 gis til deltidsstudier. Bruken av utdanning som arbeidsrettet tiltak og andre tiltak
91 som gir formell kompetanse må økes og prioriteres. Jobbe for tilbakeføring av
92 innstramningene og kuttene i arbeidsavklaringspenge(AAP)-ordningen.

93 • Sikre at Unge funksjonshemmede blir hørt i Inkluderingsdugnaden. Sørge for at
94 samtlige prosesser blir fulgt opp med god medvirkning, og fører til tiltak som
95 bidrar til økt sysselsetting av ungdom med funksjonsnedsettelse og kronisk
96 sykdom.

97

98 **Ungdomshelse**

99 Ungdom i Norge møter i dag et helsevesen som ofte ikke er tilpasset behovene og
100 livssituasjonen til unge mennesker. Helsepersonell har ofte lite kompetanse om
101 ungdoms særskilte livssituasjon og behov. Skolehelsetjenesten og andre lokale
102 lavterskeltilbud er mange steder lite utbygd eller ikke-eksisterende. Det finnes ingen
103 nasjonale retningslinjer for overganger for ungdom i helsevesenet. Habiliterings- og
104 rehabiliteringstilbudet til ungdom er mangelfullt, og informasjon når ofte ikke fram til
105 ungdommene.

106 Mange unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer bruker helsetjenester
107 oftere og over lengre tid enn andre grupper på sin alder. Ungdom er forskjellige, men
108 helsetilbudene er gjerne lite fleksible, og innrettet enten mot yngre barn eller voksne.

109 Vi har alle en fysisk, psykisk og seksuell helse, og helsevesenet må se hele mennesket.

110

111 **Prioriterte saker**

112 • Arbeide for nasjonale retningslinjer for overganger mellom barne- og
113 voksenavdeling på sykehus.

114

115 • Jobbe for å øke kompetansen om psykisk helse, funksjonsnedsettelse og
116 kroniske sykdommer, både i spesialisthelsetjenesten og i lavterskeltilbud som
117 skolehelsetjenesten og helsestasjoner for ungdom.

118

119 • Jobbe for mer forebyggende arbeid og forskning på trakassering av og vold
120 og overgrep mot personer med nedsatt funksjonsevne. Bidra til gode

- 121 varslingsrutiner i medlemsorganisasjoner, og for at lavterskeltilbud for ungdom
122 som har opplevd vold, overgrep og trakassering skal være tilgjengelige for alle
123 uansett funksjonsevne.
- 124
 - 125 • Jobbe for å løfte ungdomsperspektivet i ny nasjonal strategi for sjeldne
126 diagnoser, og videreføre arbeidet for unge sjeldne på feltet for øvrig.
 - 127
 - 128 • Jobbe for økt åpenhet om funksjonshemmedes seksualitet, og for at unge med
129 funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer sikres tilgang til tilpasset kunnskap
130 og rådgivning om seksualitet og seksualtekniske hjelpemidler, herunder også
131 fokus på fertilitetsproblematikk.

132 **Organisasjonenes rammevilkår**

133 Stabile og enklere rammevilkår for organisasjonene er avgjørende for demokratisk og
134 inkluderende ungdomsarbeid, der organisasjonene kan gi flest mulig gratis tilbud,
135 prioritere det de selv mener er viktigst for medlemmene, og bygge opp organisasjonen
136 over tid.

137 Alle barne- og ungdomsorganisasjoner må sikres nødvendig ressurser for at
138 medlemmer med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer kan delta på linje med
139 andre, også i utveksling og internasjonalt rettet arbeid.

140

141 **Prioriterte saker**

- 142 • Jobbe for at organisasjonene for ungdom med funksjonsnedsettelse og kroniske
143 sykdommer blir mindre avhengige av prosjektstøtte, gjennom økt grunnstøtte fra
144 staten, full momskompensasjon og økt gavefradrag.
- 145
- 146 • Jobbe for at organisasjonene for ungdom med funksjonsnedsettelse og kroniske
147 sykdommer får bedre rammevilkår for å drive internasjonalt ungdomsarbeid og
148 utveksling på linje med andre barne- og ungdomsorganisasjoner.
- 149
- 150 • Oppmuntre Unge funksjonshemmedes medlemsorganisasjoner til å søke
151 samarbeid med andre minoritetsgrupper.

152 **Organisatorisk arbeid**

153

154 ***Prioriterte saker***

- 155
- 156
- 157
- Bidra til å bygge kompetanse i medlemsorganisasjonene på interessepolitisk arbeid, og gi organisasjonene bedre muligheter til å bidra inn i Unge funksjonshemmedes løpende arbeid med politisk påvirkning.
- 158
- Jobbe for at Unge funksjonshemmede får flere medlemsorganisasjoner.
- 159
- 160
- Fremme mulighet for samarbeid på tvers av ulike diagnoseorganisasjoner, og andre relevante organisasjoner.
- 161
- Styrke kompetansen om internasjonalt samarbeid.
- 162
- 163
- Arrangere minst en samling for medlemsorganisasjoner for ungdom med sjeldne diagnoser.
- 164
- 165
- 166
- Det skal legges til rette for at medlemsorganisasjonene kan bidra i interessepolitisk arbeid, herunder svar på høringer
- 167
- 168
- 169
- 170
- Gjøre alle interessepolitiske dokumenter (som hørings svar, politiske notater og rapporter) tilgjengelig på nettsidene fortløpende, og legge til rette for å strøme Unge funksjonshemmedes arrangement.

